

Література:

1. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії / Дем'янчук Г. С., Дем'янчук Б. Г., Дем'янчук А. Г. – К.: Просвіта, 2006. – 294 с.
2. Бондаренко Г. Історичне краєзнавство з 2 кн.: кн. 1 / Г. В. Бондаренко. – Луцьк: Вежа, 2003. – 210 с.
3. Жук Л. Використання краєзнавчих матеріалів у процесі навчання історії / Л. Жук // Історія України. – 2006. – № 37. – С. 13-17.
4. Храківська Н. Проблеми співвідношення загальної історії та краєзнавства / Н. Храківська // Історія та правознавство. – 2007. – № 5. – С. 2-5.
5. Державний архів Херсонської області (ДАХО), фонд науково-довідкової бібліотеки.

Туркот Т. І., Савченко М. В.*

НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ ЕКОНОМІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

У статті висвітлені деякі методи тестування та дидактичної гри, які можуть бути використані в процесі контролю знань студентів магістратури непедагогічних ВНЗ при вивченні ними дисциплін психолого-педагогічного спрямування.

Актуальність проблеми підвищення якості знань студентів магістратури обумовлюється входженням України в освітній та науковий простір Європи, її приєднанням до Болонського процесу, а отже, необхідністю формування та зміцнення інтелектуального, культурного, соціального та науково-технічного потенціалу нашої країни. Процес підвищення якості знань вимагає побудови оновленої системи освіти, де контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів є важливою складовою [3].

Зацікавити й залучити студентів магістратури, – майбутніх науковців, до творчої наукової діяльності при вивченні навчальних дисциплін психолого-педагогічної спрямованості можливо за допомогою нетрадиційних методів контролю за їх досягненнями. У зв'язку із цим, ми використовуємо інтерактивні методи, висвітлення сутності деяких із них визначено метою цієї статті.

Дослідження проблем впровадження інтерактивних методів у процес навчання вже тривалий час проводилося у розвинутих країнах. В Україні вивченням цього питання сьогодні займаються такі видатні діячі науки як Н. Г. Баліцька, О. А. Біда, М. В. Богданович, Г. П. Волошина, В. В. Гузєєв, О. М. Завальнюк, М. В. Кларин, Л. П. Кочина, О. І. Пометун, В. Д. Симоненко., М. Г. Сорокова, Л. А. Сухіна, В. П. Телячук, Т. О. Фадєєва та ін.

Контроль, як дидактичне поняття, являє собою сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування студентами програмного матеріалу, оволо-

---

* © Туркот Т. І., Савченко М. В.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

діння теоретичними й практичними знаннями, навичками й уміннями, необхідними в процесі виконання завдань професійної діяльності [2].

Педагогічний контроль – система перевірки результатів навчання й виховання студентів.

Зазначимо, що поняття «контроль», «перевірка», «оцінка» й «облік» пов'язані між собою, але не тотожні: «контроль» – родове поняття; «перевірка» – процес контролю; «оцінка» – кількісна фіксація виявленого рівня знань у балах; «облік» – документальна фіксація (екзаменаційні відомості, залікові книжки студентів, журнали та ін.) [1].

Педагогічний контроль має свої функції, засвоєння яких студентами магістратури можна полегшити, запропонувавши до виконання тест, представлений у табл. 1.

Таблиця 1

Функції педагогічного контролю

Назва функції	Зміст функції
1. Освітня	А. Спрямована на покращення особистої дисципліни, розвиток волі, характеру, навичок систематичної самостійної праці та ін.
2. Діагностично-корегуюча	Б. Сприяння поглибленню, розширенню, удосконаленню знань студентів, уточненню систематизації навчального матеріалу з предмета.
3. Контролююча	В. Сприяння розвитку психічних процесів особистості – уваги, пам'яті, мислення, інтересів, пізнавальної активності, мовленнєвої культури студентів.
4. Виховна	Г. Визначення рівня знань, умінь і навичок студентів, підготовленості до засвоєння нового матеріалу, виставлення оцінок студентам.
5. Розвивальна	Д. Виявлення знань, умінь і навичок, утруднень, недоліків, неуспішності; забезпечення зворотного зв'язку у різновидах: «студент – викладач» і «студент – студент».
6. Стимулююче-мотиваційна	Ж. Забезпечення цілеспрямованості в навчанні.
7. Прогностично-методична	З. Стимулювання студентів до покращення навчальної діяльності, розвитку особистої відповідальності, формування мотивів навчання.
8. Управлінська	К. Стосується як викладача, який отримує досить точні дані для оцінки своєї праці, результатів запровадження своєї методики викладання, шляхів подальшого вдосконалення навчання, так і студентів, оскільки допомагає їм прогнозувати свою навчальну та наукову роботу.

Завдання до тесту, представленого в табл. 1: зіставити опис (зміст) функцій педагогічного контролю з її назвою.

Для самоперевірки студентам пропонують «ключ»: 1 – Б; 2 – Д; 3 – Г; 4 – А; 5 – В; 6 – З; 7 – К; 8 – Ж.

Принципи організації контролю й оцінки знань студентів визначаються метою навчально-виховного процесу у ВНЗ,

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

а також об'єктивними закономірностями педагогічного процесу в них. Вони визначають конкретні види, методи, форми її організації, критерії та норми оцінки знань студентів.

Критерії оцінки – це ті положення, урахування яких є обов'язковим при виставленні тієї чи іншої оцінки.

Норми оцінки – це опис умов, на які має спиратися педагог, виставляючи студентів оцінку [1].

Для закріплення принципів педагогічного контролю доцільним є виконання майбутнім викладачем тесту, представленого в табл. 2.

Таблиця 2

Принципи педагогічного контролю

Назва принципу	Зміст принципу
1. Індивідуального характеру перевірки й оцінки знань студентів	А. Здійснення контролю протягом усього періоду навчання студента у ВНЗ.
2. Систематичності і системності перевірки й оцінки знань	Б. Диференційованої оцінки успішності навчання студентів.
3. Тематичності	В. Передбачає урахування кафедрами й викладачами діючих загальнодержавних стандартів.
4. Диференційованої оцінки успішності навчання студентів	Г. Передбачає індивідуальну роботу викладача з кожним студентом, урахування його індивідуальних особливостей.
5. Єдності вимог викладачів до студентів	Д. Являє собою максимально точне визначення рівня навчальних досягнень студентів та їх справедливої оцінки (незалежно від особистісного ставлення викладача до студента) на основі єдиних вимог до всіх студентів згідно з критеріями, окресленими навчальними програмами відповідно до загальнодержавних стандартів.
6. Об'єктивності	Ж. Принцип стосується усіх ланок перевірки й передбачає оцінку навчальної діяльності студентів за семестр чи навчальний рік, із кожної теми.
7. Гласності	З. Означає перевірку й оцінювання теоретичних знань, а також здатності студентів застосовувати їх на практиці.
8. Усебічності	К. Зумовлюється цільовою підготовкою спеціалістів у ВНЗ та має сприяти підвищенню мотивації до навчально-пізнавальної діяльності студентів – майбутніх фахівців.
9. Дотримання етичних норм	Л. Полягає в ознайомленні студентів з результатами перевірки рівня знань, їх аргументованій оцінці; обов'язковим визначенням тем і розділів програми, які підлягають контролю, та термінів і засобів контролю.
10. Професійної спрямованості	М. Зумовлюється цільовою підготовкою спеціалістів у ВНЗ та має сприяти підвищенню мотивації до навчально-пізнавальної діяльності студентів – майбутніх фахівців.

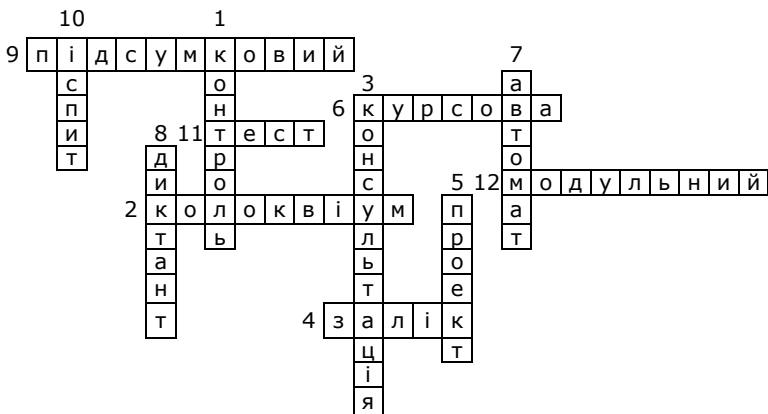
ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Для самоперевірки знань студентам пропонують «ключ» до тесту, представленого в табл. 2: 1 – Г; 2 – А; 3 – Ж; 4 – Б; 5 – В; 6 – Д; 7 – А; 8 – З; 9 – М; 10 – К.

Педагогічний контроль традиційно поділяють на три види:

- попередній контроль (здійснюється з метою виявлення рівня підготовленості студента до сприйняття нового матеріалу);
- поточний контроль (спрямований на визначення рівня засвоєння студентами певної теми чи декількох взаємопов'язаних тем (модулів));
- заключний контроль (має на меті перевірку рівня засвоєння знань, практичних умінь та навичок студентів за тривалий проміжок часу навчання (семестр, рік, за весь період навчання у ВНЗ) [3].

Для закріплення знань про форми педагогічного контролю ми пропонуємо до вирішення кросворд (рис. 1).

Рис. 1 Форми й види педагогічного контролю (кросворд)

Запитання до кросворду, представленого на рис. 1:

1. Сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування окремими студентами (слухачами), програмного матеріалу.
2. Форма контролю у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою виявлення й підвищення рівня їх знань.
3. Форма контролю, коли викладач перевіряє конспекти, самостійну роботу, допомагає студентам сформулювати необхідні узагальнення, указує на форми й методи опрацювання науково-методичних джерел.
4. Підсумкова форма перевірки результатів засвоєння студентами матеріалу семінарських занять, результатів практики, самостійної роботи.
5. Форма контролю у вигляді певного завдання з визначеними вихідними даними й установленими результатами (цілями), що обумовлюють спосіб його вирішення.
6. Вид роботи, який має на меті застосування отриманих студентами знань при вирішенні конкретного фахового завдання.
7. Спосіб оцінювання, який можливий якщо студент якісно

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

й систематично працював протягом семестру.

8. Форма письмового контролю, вправа для засвоєння або перевірки грамотності, що полягає в записуванні тексту, який диктується.

9. Вид контролю, до якого відносяться іспити, заліки тощо.

10. Вид контролю, проведення якого здійснюється, як правило, за білетами, затвердженими кафедрою.

11. Вид контролю, що становить стандартизований комплект завдань щодо певного навчального матеріалу й містить у собі варіанти відповідей.

12. Основний вид контролю, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах (модулях).

Наш досвід, накопичений у процесі педагогічної практики, свідчить, що студенти магістратури непедагогічного ВНЗ відкриті для сприйняття інтерактивних методів контролю, а рівень їх зацікавленості щодо самостійної навчально-пізнавальної діяльності зростає, що за сучасних вимог має ключове значення.

Література:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
3. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.

Удод Л. В.*

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

У статті розглянуто питання організації та методики виконання самостійної роботи студентами при вивченні дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», її роль у підвищенні мотивації до вивчення української мови за майбутньою фаховою діяльністю, подано рекомендації щодо активізації самостійної роботи, наведено приклади виконання студентами самостійних робіт.

Інтеграція України до світової спільноти та реформування системи вищої освіти зумовлюють посилення уваги суспільства до підвищення загальноосвітньої, фахової, комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів, забезпечення їхньої конкурентоспроможності. Головною метою української освіти є створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина, формування покоління, здатного навчатися впро-

---

* © Удод Л. В.